

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.VI.37.563/2011/4.szám

A Kúria a dr. Kész Tamás ügyvéd, által képviselt I.r., és II.r. felpereseknek a Nemzeti Közlekedési Hatóság Központ alperes ellen közigazgatási bírság tárgyú határozat felülvizsgálata iránt indított perben a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. július 7. napján kelt 30.K.27.327/2010/9. számú jogerős ítélete ellen az I.r. felperes által 10. sorszám alatt, az alperes által 12. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelmek folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 30.K.27.327/2010/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A peres felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

Egy, a perben nem álló személy és a II.r. felperes, mint járművezetők által vezetett gépjárműszerelvényt 2010. március 5-én közúti ellenőrzés alá vonták. A II.r. felperes vonatkozásában az egész hónapra szóló gépjárművezetői igazolás tekintetében az igazolás valóságtartama megállapítása céljából szükséges telephely ellenőrzést a Nemzeti Közlekedési Hatóság Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága a hozzá áttett ügyben 2010. április 8-án végezte el az I.r. felperesnél.

Az ellenőrzés során megállapították, hogy a II.r. felperes részére a 2010. február 1-től március 3-áig terjedő időszakra vonatkozóan

kiállított tevékenységigazoló lap adatai nem voltak valósághűek, a járművezető az igazolás szerinti telephelyi munkát nem végzett, mert részben szabadságon volt, szállítási munkát végzett, illetve pihenőidejét töltötte. A perben nem álló járművezető vonatkozásában megállapítást nyert, hogy nem tartotta be a napi pihenőidőre vonatkozó rendelkezéseket a 2010. február 10-én használt menetíró korong adatai alapján.

Az elsőfokú hatóság az ellenőrzés eredményeként a 2010. április 29-én kelt ND/KJ/39/A/1928/5/7010. számú határozatával az I.r. felperest, mint üzembentartót 600.000 Ft közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte. A perben nem álló járművezetővel szemben a bírság kiszabását mellőzte, de figyelmeztette az előírások megsértése miatt. A II.r. felperesi járművezető tekintetében megállapította, hogy a szabálysértések miatt felelősség nem terheli, ezért vele szemben szankciót nem alkalmazott. A valótlan adatokat tartalmazó tevékenység igazolás kiállítása miatt a hatóság megállapítása szerint a felelősség kizárólag az I.r. felperest terhelte. A közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 124/2005. (XII.29.) GKM rendelet (a továbbiakban: GKM.r.) 6. § (9) bekezdésére figyelemmel a hamis igazolás kiállítása jogsértésnek minősül, a hatóság félrevezetésének szándéka bizonyítottan megállapítható, ezért az I.r. felperessel szemben a bírság kiszabásának mellőzésére sem kerülhetett sor.

A határozat ellen az I.r. felperes fellebbezést nyújtott be, amelyben vitatta a hatóság szándékos félrevezetésének tényét. Állította, mivel a tevékenységigazoló lapot kiállító dolgozót nem megfelelően ellenőrizte, legfeljebb gondatlanság állapítható meg a terhére, ezért a bírság kiszabását vele szemben is mellőzni kellett volna. Kérte ezért az elsőfokú határozat megváltoztatását, és a terhére kirótt bírság mellőzését.

Az alperes a 2010. július 19-én kelt KH/MD/NS/A/636/3/2010. számú határozatában az elsőfokú határozatot részben megváltoztatta, a II.r. felperes felelősségét a tachográf-korongok helyettesítésére szolgáló dokumentum meghamisításában 50 %-ban állapította meg, ezért a II.r. felperest 250.000 Ft, míg az I.r. felperest 400.000 Ft közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

Határozata indokolása szerint tévesen állapította meg az elsőfokú hatóság, hogy a II.r. felperes nem tehető felelőssé az igazoló dokumentummal kapcsolatos szabálytalanságban. A II.r. felperes a tevékenységigazoló lapot annak átvételekor aláírásával ellátta, ezzel kijelentette, hogy nem vezette az ellenőrzött időszakban a járművet. A II.r. felperesnek tudatában kellett lennie, hogy az általa aláírt dokumentum nem valós adatokat tartalmaz, ezért az alperes a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a

továbbiakban: Kkt.) 20.§ (5) bekezdése értelmében a 20. § (1) bekezdés d) pontjának megsértésében az I.r. és a II.r. felperes felelősségét 50-50 %-ban állapította meg. Felelősségük arányában állapította meg a bírságfizetési kötelezettségüket a 156/2009. (VII.29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 5.§ e) pontja, a 4. számú melléklet J2 sora alapján és a 13. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt maximális bírságtételekre is figyelemmel. Megállapította továbbá, hogy az I.r. felperes és a II.r. felperes vonatkozásában a bírság kiszabásának mellőzésére nem kerülhetett sor, mert a hatóság félrevezetésének szándéka mindkét felperes esetében megállapítható volt.

Az alperes határozatának bírósági felülvizsgálata iránt mindkét felperes egy beadványban keresetet nyújtott be. Az I.r. felperes kérte a bírság mellőzését, a II.r. felperes vitatta, hogy fellebbezés hiányában vele szemben a másodfokú eljárás során bírságot lehetett volna kiszabni. Mindkét felperes vitatta a bírságösszegezését azzal, hogy csak a bírság maximumokat lehetett volna a felelősség arányában megosztani.

Az elsőfokú bíróság megállapította, a felek között nem volt vitás, hogy az I.r. és II.r. felperes a Kkt. 20. § (1) bekezdés d) pontját és a közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK rendelet (a továbbiakban: EGK rendelet) 15. cikk (8) bekezdését megsértették. A felperes felelősségét az 561/2006/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) 10. cikk (2) bekezdése a munkaszervezés, az utasításadás és az ellenőrzés kapcsán előírja. Az I.r. felperes nem mentesülhet a felelőssége alól arra való hivatkozással, hogy az alkalmazásban álló munkavállalója cégjegyzésre jogosultság hiányában, munkakörébe nem tartozóan állította ki a tevékenységigazoló lapot. A hatóság az ellenőrzéskor nem köteles vizsgálni az igazolást kiállító személy képviselői jogosultságát és azt sem, hogy munkakörébe tartozott-e az igazolás kiállítása. Az igazolást kiállító munkavállaló az I.r. felperes nevében nyilatkozott, nyilatkozatát nem lehet semmisnek tekinteni. Nem vitásan valótlán tartalmú igazolás került kiállításra, amely kétségtelenül a hatóság félrevezetését eredményezi a vezetési és pihenőidő betartásának, a tachográf-korongok kezelésének ellenőrzésre irányuló eljárás során, ezért a bírság mellőzésére a Kkt. 46.§-a alapján nem kerülhetett sor.

A bírságösszegezése tekintetében az elsőfokú bíróság az alperes számítási módszerét jogszerűnek ítélte. Kifejtette, hogy a szabályszegés megállapítása után a hatóságnak az adott szabályszegéshez tartozó bírságtételt kell megállapítania. Ezt követően kell vizsgálnia, hogy a Kkt. 20.§ (5) bekezdése alapján a felelősség megosztásának helye van-e és milyen arányban. Amennyiben a bírság kiszabása során a hatóság a felelősség megosztásának arányát megállapította, abban az esetben a

bírságtétel összegét osztja meg a megállapított arányban az elkövetők között, és ennek során veszi figyelembe az R. 13.§ (2) bekezdés b) pontjában foglalt bírságmaximumokat.

A bírságtétel felelősségarányos megosztását követően kell a hatóságnak vizsgálnia, hogy a bírságösszeg nem haladja-e meg az R. 13.§ (2) bekezdés b) pontjában foglalt maximális összeget. A felperesek ezért tévesen hivatkoztak arra, hogy a maximált összegekből kell kiindulni és a felelősség arányában kell ezt az összeget megosztani a felperesek között.

Az elsőfokú bíróság azonban alaposnak találta a II.r. felperesnek a másodfokú eljárás során vele szemben alkalmazott bírság jogszerűségét vitató kereseti kérelmét. A bíróság álláspontja szerint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 105.§ (1) bekezdése értelmében nem kerülhetett sor a súlyosítási tilalom alkalmazására, mert a jogszabály nem ír elő ilyen esetet, továbbá nem mérlegelési jogkörben hozott határozatról van szó. Azonban a Ket. 128.§ (4) bekezdése szabályozza a részjogerő intézményét, amelyet a bírságolási eljárás során is alkalmazni kell a Kkt. 20.§ (14) bekezdése értelmében. A II.r. felperesre vonatkozó határozati rendelkezést az I.r. felperes fellebbezéssel nem támadta, a II.r. felperes az elsőfokú határozattal szemben fellebbezést nem terjesztett elő, ezért a másodfokú hatóság nem hozhatott volna felelősségmegosztás következtében a II.r. felperes vonatkozásában bírság megfizetését előíró rendelkezést, mert a részjogerő a II.r. felperes vonatkozásában beállt.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az alperes határozatának a II.r. felperesre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

A jogerős ítélet ellen az alperes és az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

Az I.r. felperes a jogerős ítéletet részben, a keresetet elutasító rendelkezése tekintetében támadta, kérte a jogerős ítélet részbeni megváltoztatását és a keresetének helyt adó döntés hozatalát.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Kkt. 46.§-át, mert a bírság mellőzésének feltételei fennálltak. Legfeljebb gondatlanság terheli a nyilatkozatot kiadó személy ellenőrzése tekintetében, mert a hatóság félrevezetésének szándéka nem állapítható meg.

Vitatta, hogy a hatóság nem köteles a nyilatkozatot kiállító munkavállaló képviseleti jogát ellenőrizni. A tényállás tisztázási kötelezettség körében a hatóságnak ezt is vizsgálnia kellett volna. Vitatta a bírság összecszerűségét is, amelyet a Kkt. 20.§ (5) bekezdése és az R. 13.§ (2) bekezdés b) pontja alapján a bírságmaximum 600.000 Ft összegéből kiindulva kellett volna az I.r. felperes terhére 300.000 Ft-ban megállapítani. Állította, az

alperes bírságszámítási módszere helytelen és a bíróság azt törvénytelennek tekintette jogszerűnek. A határozatban – a hatóság és a bíróság téves álláspontja miatt – nincs különbség sem az I.r., sem a II.r. felperes vonatkozásában, a felelősségarányos bírság mértéke nem tükrözi az 50-50 %-os felelősség mértéket.

Kifejtette, az R. nem tiltja, hogy az R. által adott kedvezményeket kombinálják a felelősség megosztásával. A szabályszegésért fennálló bírságot alapítékhoz képest ugyanis speciális szabályt tartalmaz az R. 13.§ (2) bekezdés b) pontja, és ebből a speciális szabályból kellett volna kiindulni a bírság megállapítása során.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet részben, a II.r. felperesre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyező részében támadta és e körben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését. Elsődlegesen a II.r. felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását.

A felülvizsgálati kérelmében kifejtettek szerint a Ket. 128.§ (4) bekezdésében szabályozott részjogerő nem alkalmazható, a Ket. 104.§ (3) bekezdése és 105.§ (2) bekezdése a másodfokú hatóságnak teljes körű felülvizsgálatot és reformatórius jogkört biztosít. A felelősség tisztázása a tényállás azonossága miatt mindkét felperest érintette, így téves az a bírósági megállapítás, hogy a fellebbezés elbírálása nem hatott ki a II.r. felperesre a részjogerő miatt. Vizsgálni kellett valamennyi felelősségre vonható személynek a jogsértés megvalósításában kifejtett magatartását és az ahhoz kapcsolódó felelősségét, a felelősség arányát, így az I.r. és II.r. felperesek felelősségének vizsgálata nem választható el egymástól akkor sem, hogy ha az elsőfokú határozat különálló rendelkezéseket tartalmaz a felperesekre nézve. Mivel a GKM. r. 6.§ (9) és (10) bekezdése, az R. 4. számú melléklet J2 sora mindkét felperest felelőssé és felelősségre vonhatóvá teszi, ezért a tényállás tekintetében a részjogerő nem állhat be mindaddig, amíg a felelősség kérdése nem nyer tisztázást.

A Kkt. 20.§ (14) bekezdésébe beépített eljárási szabályt nem lehet a Ket.-nek csak egyetlen rendelkezésével, a 128.§ (4) bekezdésével összevetni, azt a közigazgatási hatósági eljárást átfogóan rendező jogszabály egészével összhangban kell értelmezni. Ilyen értelmezés mellett nyilvánvalóvá válik, hogy a hivatalbóli döntés-felülvizsgálati eljárások keretében a hatóságnak olyan döntési jogkörei vannak, amelyek a teljes jogerőt felülírják egy jogszabálysértő döntés felülvizsgálata esetében.

Az I.r. felperes fellebbezése lényegében a felelősség tisztázására irányult, ez a kérdés érintette mind az I.r., mind a II.r. felperest, ezért a másodfokú eljárás során a II.r. felperesre is hozhattak határozati rendelkezést.

A II.r. felperes az I.r. felperes felülvizsgálati kérelmére vonatkozóan észrevételt nem tett, az alperes felülvizsgálati kérelmére felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő, kérve a

jogerős ítélet hatályban tartását.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az I.r. felperes és az alperes felülvizsgálati kérelme egyaránt alaptalan.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelmek keretei között az abban megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül a Pp. 272.§ (2) bekezdése és 275.§ (2) bekezdése értelmében.

Az I.r. felperesnek a bírság mellőzésével kapcsolatban előadott felülvizsgálati kérelemben foglalt érvelését a Kúria nem találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság helytállónan fejtette ki - egyezően az alperessel - hogy a munkáltatót terheli a felelősség a munkavállalója által kiállított igazolás valóságtartalmáért. A hatóságnak a telephelyi ellenőrzés során nem kellett vizsgálnia, hogy a tevékenységigazoló lapot kiállító munkavállaló az igazolás kiállítására jogosult volt-e, munkakörébe tartozott-e az igazolás kiadása, és jogosult volt-e a munkáltató nevében az igazolás kiállítására. Ez az I.r. felperes munkaszervezésébe tartozó feladat. Az I.r. felperes a munkavállalójával szemben érvényesítheti az esetleges jogkövetkezményeket, de a hatóság azon kérdéseket, amelyekre az I.r. felperes a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, az ellenőrzés során nem veheti figyelembe. Az ellenőrzés egyértelműen feltárta, hogy a kiállított tevékenységigazoló lap, amely szerint az adott időszakban a II.r. felperes egyéb telephelyi munkát végzett, nem felelt meg a valóságnak, részben más tevékenységet végzett, szabadságon volt, szállítási munkát végzett, illetve pihenőidejét töltötte. A tevékenységigazoló lap nem valós adatokat tartalmazott, így alkalmas volt a vezető és pihenőidő ellenőrzésére vonatkozóan a hatóság félrevezetésére, mert abból a hatóság nem kaphatott valós adatokat az ellenőrzött időszakra vonatkozóan a II.r. felperes munkavégzésére.

Mindezek alapján a Kkt. 46.§-ában foglalt bírság mellőzés feltételei nem álltak fenn.

A bírságösszege tekintetében az elsőfokú bíróság helytállónan foglalt állást. A szabályszegésért megállapítható bírságtétel az R. 4. számú melléklet J2 sora alapján 800.000 Ft, a jogsértésért mind a járművezető, mind a szállító felelős. E bírságtétel tekintetében, amennyiben a felelősség aránya megállapítható, azt kell vizsgálni, hogy az R. 13.§ (2) bekezdés b) pontjában foglalt bírság maximumát az egyes elkövetők tekintetében a felelősségarányos bírságkiszabás nem haladja-e meg, a bírság az egyes elkövetőkre maximálisan milyen összegben állapítható meg. A

bírság maximált összegére tekintettel helytállóan járt el az alperes, amikor az 50-50 %-os felelősségi arányra tekintettel, az I.r. felperes terhére a legfeljebb 600.000 Ft-os felső határon belül maradván - a 800.000 Ft-os bírságtétel 50 %-os megosztásával - 400.000 Ft-ban, míg a járművezető tekintetében a maximálisan 250.000 Ft-ban megállapítható felső határra tekintettel állapította meg a fizetendő közigazgatási bírság összegét.

Az I.r. felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy egyenlő arányú felelősség esetén a kiszabott bírságnak is azonos mértékűnek kellene lennie. A jogalkotó a fizetőképességre tekintettel az alkalmazandó szankció felső határát eltérően állapította meg. Az üzemeltető és a gépjárművezető esetében ezért erre tekintettel azonos felelősségi arány esetében is eltérő lehet a fizetendő közigazgatási bírság mértéke.

A felperesek egy beadványban előterjesztett keresetükben arra hivatkoztak, hogy a II.r. felperes vonatkozásában az alperesi határozat a Ket. 105.§ (1) bekezdésébe ütközik, mert a másodfokú hatóság a nem fellebbező II.r. felperesre nézve nem állapíthatott volna meg bírságfizetési kötelezettséget.

A súlyosítási tilalom kapcsán az elsőfokú bíróság jogszerűen vizsgálta a részjogerőre vonatkozó szabály megsértését.

A Ket. 128.§ (4) bekezdését és a Kkt. 20.§ (14) bekezdését az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta és vette figyelembe.

Az elsőfokú határozat ellen a II.r. felperes nem, csak az I.r. felperes fellebbezett, vitatva a vele szemben kiszabott bírságot, kérve a Kkt. 46.§-ának alkalmazását. Az alperes a bírság mellőzésére irányuló kérelem kapcsán vizsgálhatta, hogy a hatóság félrevezetésének szándéka mindkét felperes vonatkozásában fennállt-e, a tényállás tisztázott volt-e, az I.r. és a II.r. felperes felelőssége milyen arányban állapítható meg. A Kkt. 20.§ (14) bekezdése szerint a II.r. felperes vonatkozásában - a vele szemben hozott döntést érintő fellebbezés hiányában - beálló részjogerő miatt a II.r. felperessel szemben nem hozhatott az elsőfokú határozatot megváltoztató döntést. Csak az elsőfokú hatóságnak a felelősség körében tett megállapítására tehetett volna ténymegállapítást, de az elsőfokú hatóság tévedésének következményét a II.r. felperessel szemben nem vonhatta volna le. A Kúria nem találta megalapozottnak az alperesnek a tényállás tisztázási kötelezettség folytán a részjogerő beálltának kizártságára vonatkozó okfejtését. A részjogerő szabálya a tényállás tisztázásának kötelezettségére, a hatóság félrevezetésének szándékossága vizsgálata szükségességére hivatkozással nem annulálható, nem hagyható figyelmen kívül.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Az I.r. felperes és az alperes is pervesztes lett, ezért a költségviselésről a Kúria a Pp. 81.§ (1) bekezdés szerint akként rendelkezett, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik.

Az I.r. felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése értelmében köteles felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére. Az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§ alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2012. szeptember 26.

**Dr. Sperka Kálmán sk. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella sk.
előadó bíró, Dr. Rothermel Erika sk. bíró**

A kiadmány hitelével

bírósági írnok